

Preduzetnički informer

Broj Jun/1-2015

Bitne informacije za preduzetnike, d.o.o. i poljoprivredne proizvođače!

Sadržaj novog broja Preduzetničkog informatora:

ZAKON O ZAŠTITI UZBUNJIVAČA

Zakon o zaštiti uzbunjivača ("Sl.glasnik RS" br. 128/2014) kojim se uređuje uzbunjivanje, postupak uzbunjivanja, prava uzbunjivača, obaveze državnih i drugih organa i organizacija, kao i pravnih i fizičkih lica u vezi sa uzbunjivanjem, kao i druga pitanja vezana za uzbunjivanje i zaštitu uzbunjivača je stupio na snagu 04.12.2014. godine, a počeo da se primenjuje 05.06.2015. godine.

Značenje izraza koji su upotrebljeni u ovom zakonu

Zabrana sprečavanja uzbunjivanja

Pravo na zaštitu uzbunjivača

Zaštita podataka o ličnosti uzbunjivača

Postupak uzbunjivanja

Poslodavac je dužan da svim radno angažovanim licima dostavi pisano obaveštenje o pravima iz ovog zakona, kao i da odredi lice ovlašćeno za prijem informacije u vezi sa uzbunjivanjem i vođenje postupka u vezi sa uzbunjivanjem.

Poslodavac koji ima više od deset zaposlenih je obavezan da postupak unutrašnjeg uzbunjivanja reguliše donošenjem opšteg akta i da isti istakne na vidnom mestu, kao i na internet stranici u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu Zakona.

Zabrana stavljanja uzbunjivača u nepovoljniji položaj
Naknada štete zbog uzbunjivanja i sudska zaštita uzbunjivača

Uzbunjivanje ako su u informaciji sadržani tajni podaci

Zabrana zloupotrebe uzbunjivanja

Novčane kazne za prekršaje

⇒ strana 1.

PRAVILNIK O NAČINU UNUTRAŠNJEG UZBUNJIVANJA, NAČINU ODREĐIVANJA OVLAŠĆENOG LICA KOD POSLODAVCA, KAO I DRUGIM PITANJIMA OD ZNAČAJA ZA UNUTRAŠNJE UZBUNJIVANJE KOD POSLODAVCA KOJI IMA VIŠE OD DESET ZAPOSLENIH

Pravilnik o načinu unutrašnjeg uzbunjivanja, načinu određivanja ovlašćenog lica kod poslodavca, kao i drugim pitanjima od značaja za unutrašnje uzbunjivanje kod poslodavca koji ima više od deset zaposlenih je objavljen u "Službenom glasniku RS", br. 49/2015 od 05.06.2015. godine, a primenjuje se od 13.06.2015. godine.

⇒ strana 4.

RADNO OBELEŽAVANJE VIDOVDANA

Pravilnik o načinu unutrašnjeg uzbunjivanja, načinu U Republici Srbiji se praznuje i obeležava radno Vidovdan - spomen na Kosovsku bitku 28. juna shodno odredbama Zakona o državnim i drugim praznicima u republici srbiji ("Sl. glasnik RS", br. 43/2001, 101/2007 i 92/2011).

⇒ strana 5.

ZAKON O ZAŠTITI UZBUNJIVAČA

Zakon o zaštiti uzbunjivača ("Sl.glasnik RS" br. 128/2014) je stupio na snagu 04.12.2014. godine, a počeo da se primenjuje 05.06.2015. godine.

Ovim Zakonom se uređuje uzbunjivanje, postupak uzbunjivanja, prava uzbunjivača, obaveze državnih i drugih organa i organizacija, kao i pravnih i fizičkih lica u vezi sa uzbunjivanjem, kao i druga pitanja vezana za uzbunjivanje i zaštitu uzbunjivača.

Značenje izraza koji su upotrebljeni u ovom zakonu

Pod "uzbunjivanjem" se podrazumeva otkrivanje informacije o kršenju propisa, kršenju ljudskih prava, vršenju javnih ovlašćenja protivno svrsi zbog koje je povereno, opasnosti po život, javno zdravlje, bezbednost, životnu sredinu, kao i radi sprečavanja štete velikih razmera.

Nastavak na 2. strani

**Ovde možete
čitati komentare i
objašnjenja važnih zakon-
skih promena odnosno propisa
koja će olakšati vaše poslovanje!**

Pod "**uzbunjivačem**" podrazumeva se fizičko lice koje izvrši uzbunjivanje u vezi sa svojim radnim angažovanjem, postupkom zapošljavanja, korišćenjem usluga organa vlasti, nosilaca javnih ovlašćenja ili javnih službi, poslovnom saradnjom i pravom vlasništva na privrednom društvu.

"**Radno angažovanje**" obuhvata radni odnos, rad van radnog odnosa, volontiranje, vršenje funkcije, kao i svaki drugi faktički rad za poslodavca.

Pod "**poslodavcem**" se podrazumeva organ Republike Srbije, teritorijalne autonomije ili jedinice lokalne samouprave, nosilac javnih ovlašćenja ili javna služba, pravno lice ili preduzetnik koji radno angažuje jedno ili više lica.

"**Štetna radnja**" podrazumeva svako činjenje ili nečinjenje u vezi sa uzbunjivanjem kojim se uzbunjivaču ili licu koje ima pravo na zaštitu kao uzbunjivač ugrožava ili povređuje pravo, odnosno kojim se ta lica stavljaju u nepovoljniji položaj.

Zabrana sprečavanja uzbunjivanja

Zabranjeno je sprečavanje uzbunjivanja i odredbe opšteg ili pojedinačnog akta kojim se sprečava uzbunjivanje su ništave. Zabranjeno je i preduzimanje štetne radnje.

Pravo na zaštitu uzbunjivača

Uzbunjivač ima pravo na zaštitu ako:

- 1)** izvrši uzbunjivanje kod poslodavca, ovlašćenog organa ili javnosti,
- 2)** otkrije informaciju o kršenju propisa, kršenju ljudskih prava, vršenju javnog ovlašćenja protivno svrsi zbog koje je povereno, opasnosti po život, javno zdravlje, bezbednost, životnu sredinu, kao i radi sprečavanja štete velikih razmera u roku od jedne godine od dana saznanju za izvršenu radnju, a najkasnije u roku od deset godina od dana izvršenja radnje zbog koje se vrši uzbunjivanje i
- 3)** ako bi i lice sa prosečnim znanjem i iskustvom kao i uzbunjivač, poverovalo u trenutku uzbunjivanja u istinitost informacije kojom se vrši uzbunjivanje.

Pravo na zaštitu imaju i povezana lica, zatim lica za koje se pogrešno smatra da su uzbunjivači ili povezana lica, službena lica, kao i lica koja traže informacije u vezi sa uzbunjivanjem i zbog toga trpe posledice štetne radnje.

Zaštita podataka o ličnosti uzbunjivača

Lice koje je ovlašćeno za prijem informacije dužno je da, štiti podatke o ličnosti uzbunjivača, odnosno podatke na osnovu kojih se može otkriti identitet uzbunjivača, osim ako se uzbunjivač ne saglasi sa otkrivanjem tih podataka. Svako lice koje sazna te podatke dužno je da ih štiti.

Lice ovlašćeno za prijem informacije dužno je da prilikom prijema informacije, obavesti uzbunjivača da njegov identitet može biti otkriven nadležnom organu, ako bez otkrivanja identiteta uzbunjivača ne bi bilo moguće postupanje tog organa, kao i da ga obavesti o merama zaštite učesnika u krivičnom postupku.

Ako je u toku postupka neophodno da se otkrije identitet uzbunjivača, lice ovlašćeno za prijem informacije dužno je da o tome, pre otkrivanja identiteta, obavesti uzbunjivača.

Postupak uzbunjivanja

Propisane su tri vrste uzbunjivanja i to:

- 1)** unutrašnje uzbunjivanje kada se obaveštenja dostavljaju poslodavcu,
- 2)** spoljašnje uzbunjivanje kada se obaveštenje dostavlja ovlašćenom organu i
- 3)** uzbunjivanje javnosti kada se obaveštenje dostavlja sredstavima javnog informisanja, putem interneta, na javnim skupovima ili na drugi način dostupan javnosti.

Poslodavac je dužan da, u okviru svojih ovlašćenja, preduzme mere radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti u vezi sa informacijom, da zaštiti uzbunjivača od štetne radnje, kao i da preduzme neophodne mere radi obustavljanja štetne radnje i otklanjanja posledica štetne radnje.

Pored toga, poslodavac je dužan da svim radno angažovanim licima dostavi pisano obaveštenje o pravima iz ovog zakona, kao i da odredi lice ovlašćeno za prijem informacije u vezi sa uzbunjivanjem i vođenje postupka u vezi sa uzbunjivanjem.

Unutrašnje uzbunjivanje je otkrivanje informacije poslodavcu. Postupak unutrašnjeg uzbunjivanja započinje dostavljanjem informacije poslodavcu. Poslodavac je dužan da postupi po informaciji bez

Nastavak na 3. strani

odlaganja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema informacije. Poslodavac je dužan da obavesti uzbunjivača o ishodu postupka po njegovom okončanju, u roku od 15 dana od dana okončanja postupka. Poslodavac je dužan da, na zahtev uzbunjivača, pruži obaveštenja uzbunjivaču o toku i radnjama preduzetim u postupku, kao i da omogući uzbunjivaču da izvrši uvid u spise predmeta i da prisustvuje radnjama u postupku.

Poslodavac koji ima više od deset zaposlenih je obavezan da postupak unutrašnjeg uzbunjivanja reguliše donošenjem opšteg akta i da isti istakne na vidnom mestu, kao i na internet stranici. Poslodavac je dužan da donese ovaj opšti akt u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu Zakona.

Spoljašnje uzbunjivanje je otkrivanje informacije ovlašćenom organu. Postupak spoljašnjeg uzbunjivanja započinje dostavljanjem informacije ovlašćenom organu. Ako se uzbunjivanje odnosi na lica radno angažovana u ovlašćenom organu, uzbunjivač će se obratiti rukovodiocu tog organa, a ako se uzbunjivanje odnosi na rukovodioca ovlašćenog organa, uzbunjivač će se obratiti rukovodiocu neposredno nadređenog organa. Ovlašćeni organ je dužan da postupi po dostavljenoj informaciji u roku od 15 dana od dana prijema informacije. Ako organ kome je dostavljena informacija nije nadležan za postupanje u vezi sa uzbunjivanjem, proslediće informaciju nadležnom organu u roku od 15 dana od dana prijema i o tome istovremeno obavestiti uzbunjivača. Nadležni organ dužan je da primenjuje mere zaštite koje je uzbunjivaču obezbedio organ koji mu je obaveštenje ustupio.

Zabrana stavljanja uzbunjivača u nepovoljniji položaj

Poslodavac ne sme činjenjem ili nečinjenjem da stavi uzbunjivača u nepovoljniji položaj u vezi sa uzbunjivanjem, a naročito ako se nepovoljniji položaj odnosi na:

- 1) zapošljavanje;
- 2) sticanje svojstva pripravnika ili volontera;
- 3) rad van radnog odnosa;
- 4) obrazovanje, osposobljavanje ili stručno usavršavanje;
- 5) napredovanje na poslu, ocenjivanje, sticanje ili gubitak zvanja;
- 6) disciplinske mere i kazne;
- 7) uslove rada;
- 8) prestanak radnog odnosa;
- 9) zaradu i druge naknade iz radnog odnosa;
- 10) učešće u dobiti poslodavca;
- 11) isplatu nagrade i otpremnine;
- 12) raspoređivanje ili premeštaj na drugo radno mesto;
- 13) nepreduzimanje mera radi zaštite zbog uznemiravanja od strane drugih lica;
- 14) upućivanje na obavezne zdravstvene preglede ili upućivanje na preglede radi ocene radne sposobnosti.

Odredbe opšteg akta kojima se uzbunjivaču uskraćuje ili povređuje pravo, odnosno kojima se ova lica stavlja u nepovoljniji položaj u vezi sa uzbunjivanjem, ništave su.

Nadzor nad sprovođenjem Zakona, vrši inspekcija rada odnosno upravna inspekcija, u skladu sa zakonima koji uređuju njihova ovlašćenja.

Naknada štete zbog uzbunjivanja i sudska zaštita uzbunjivača

U slučajevima nanošenja štete zbog uzbunjivanja, uzbunjivač ima pravo na naknadu štete.

Uzbunjivač prema kome je preduzeta štetna radnja u vezi sa uzbunjivanjem ima pravo na sudsku zaštitu.

Sudska zaštita se ostvaruje podnošenjem tužbe za zaštitu u vezi sa uzbunjivanjem nadležnom sudu, u roku od šest meseci od dana saznanja za preduzetu štetnu radnju, odnosno tri godine od dana kada je štetna radnja preduzeta.

U postupku sudske zaštite, koji je hitan, nadležan je viši sud prema mestu preduzimanja štetne radnje ili prema mestu prebivališta tužioca i primenjuju odredbe zakona o parničnom postupku kojima je uređen postupak u radnim sporovima. U postupku sudske zaštite je revizija kao vanredno pravno sredstvo uvek dozvoljena.

Nastavak na 4. strani

Uzbunjivanje ako su u informaciji sadržani tajni podaci

Informacija može da sadrži tajne podatke. Pod tajnim podacima se smatraju podaci koji su u skladu sa propisima o tajnosti podataka prethodno označeni kao tajni. Ako su u informaciji sadržani tajni podaci, uzbunjivač je dužan da se prvo obrati poslodavcu, a ako se informacija odnosi na lice koje je ovlašćeno da postupa po informaciji, informacija se podnosi rukovodiocu poslodavca. U slučaju da poslodavac nije u roku od 15 dana postupio po informaciji u kojoj su sadržani tajni podaci, odnosno ako nije odgovorio ili nije preduzeo odgovarajuće mere iz svoje nadležnosti, uzbunjivač se može obratiti ovlašćenom organu. Izuzetno, u slučaju da se informacija odnosi na rukovodioca poslodavca, informacija se podnosi ovlašćenom organu. Ako su u informaciji sadržani tajni podaci, uzbunjivač ne može uzbuniti javnost, ako zakonom nije drugačije određeno. Ako su u informaciji sadržani tajni podaci, uzbunjivač i druga lica su dužni da se pridržavaju opštih i posebnih mera zaštite tajnih podataka propisanih zakonom koji uređuje tajnost podataka.

Zabrana zloupotrebe uzbunjivanja

Zabranjena je zloupotreba uzbunjivanja. Zloupotrebu uzbunjivanja vrši lice koje:

- 1) dostavi informaciju za koju je znalo da nije istinita;
- 2) pored zahteva za postupanje u vezi sa informacijom kojom se vrši uzbunjivanje traži protivpravnu korist.

Novčane kazne za prekršaje

Članovima 37. i 38. Zakona propisane su sledeće novčane kazne za prekršaje:

Novčanom kaznom od 50.000 do 500.000 dinara kazniće se za prekršaj poslodavac – pravno lice koje ima više od deset zaposlenih ako:

- 1) ne donese opšti akt o postupku unutrašnjeg uzbunjivanja u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu Zakona ,
- 2) opšti akt kojim se uređuje postupak unutrašnjeg uzbunjivanja ne istakne na vidnom mestu dostupnom svakom radno angažovanom licu.

Novčanom kaznom od 10.000 do 100.000 dinara kazniće se odgovorno lice u pravnom licu, državnom organu, organu teritorijalne autonomije ili jedinice lokalne samouprave, a novčanom kaznom od 20.000 do 200.000 dinara kazniće se preduzetnik kod koga je radno angažovano više od deset zaposlenih.

Bez obzira na broj zaposlenih novčanom kaznom od 50.000 do 500.000 dinara kazniće se za prekršaj poslodavac – pravno lice, između ostalog, ako:

- svim radno angažovanim licima ne dostavi pismeno obaveštenje o pravima iz ovog Zakona,
- ne odredi lice ovlašćeno za prijem informacije i vođenje postupka u vezi sa uzbunjivanjem. ■

PRAVILNIK O NAČINU UNUTRAŠNJEG UZBUNJIVANJA, NAČINU ODREĐIVANJA OVLAŠĆENOG LICA KOD POSLODAVCA, KAO I DRUGIM PITANJIMA OD ZNAČAJA ZA UNUTRAŠNJE UZBUNJIVANJE KOD POSLODAVCA KOJI IMA VIŠE OD DESET ZAPOSLENIH

Pravilnik o načinu unutrašnjeg uzbunjivanja, načinu određivanja ovlašćenog lica kod poslodavca, kao i drugim pitanjima od značaja za unutrašnje uzbunjivanje kod poslodavca koji ima više od deset zaposlenih je objavljen u "Službenom glasniku RS", br. 49/2015 od 05.06.2015. godine, a primenjuje se od 13.06.2015. godine.

Poslodavac koji ima više od deset zaposlenih određuje lice ovlašćeno za prijem informacije i vođenje postupka u vezi sa unutrašnjim uzbunjivanjem, u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti uzbunjivača.

Dostavljanje informacije vrši se pismeno ili usmeno.

Nastavak na 5. strani

Pismeno dostavljanje informacije u vezi sa unutrašnjim uzbunjivanjem može se učiniti:

- neposrednom predajom pismena,
- običnom ili preporučenom pošiljkom,
- kao i elektronskom poštom, ukoliko postoje tehničke mogućnosti.

Usmeno dostavljanje informacije u vezi sa unutrašnjim uzbunjivanjem vrši se usmeno na zapisnik.

O informaciji u vezi sa unutrašnjim uzbunjivanjem sastavlja se **potvrda o prijemu informacije** u vezi sa unutrašnjim uzbunjivanjem, i to prilikom prijema pismena, odnosno prilikom uzimanja usmene izjave od uzbunjivača. Kao datum prijema kod preporučene pošiljke navodi se datum predaje pošiljke pošti, a kod obične pošiljke datum prijema pošiljke kod poslodavca, a kao vreme podnošenja poslodavcu elektronskom poštom smatra se vreme koje je naznačeno u potvrdi o prijemu elektronske pošte.

Potvrda o prijemu informacije u vezi sa unutrašnjim uzbunjivanjem sadrži:

- kratak opis činjeničnog stanja o informaciji u vezi sa unutrašnjim uzbunjivanjem;
- vreme, mesto i način dostavljanja informacije u vezi sa unutrašnjim uzbunjivanjem;
- broj i opis priloga podnetih uz informaciju o unutrašnjem uzbunjivanju;
- podatke o tome da li uzbunjivač želi da podaci o njegovom identitetu ne budu otkriveni;
- podatke o poslodavcu;
- pečat poslodavca;
- potpis lica ovlašćenog za prijem informacije i vođenje postupka u vezi sa unutrašnjim uzbunjivanjem,
- a može sadržati i potpis uzbunjivača i podatke o uzbunjivaču, ukoliko on to želi.

U cilju provere informacije u vezi sa unutrašnjim uzbunjivanjem, preduzimaju se odgovarajuće radnje, o čemu se obaveštava poslodavac, kao i uzbunjivač, ukoliko je to moguće na osnovu raspoloživih podataka.

Ako se uzimaju izjave od lica, u cilju provere informacije u vezi sa unutrašnjim uzbunjivanjem, o tome se sastavlja **zapisnik**. Na sadržinu zapisnika, može se staviti prigovor.

Po okončanju postupka sastavlja se **izveštaj o preduzetim radnjama u postupku o informaciji u vezi sa unutrašnjim uzbunjivanjem**, predlažu mere radi otklanjanja uočenih nepravilnosti i posledica štetne radnje nastalih u vezi sa unutrašnjim uzbunjivanjem.

Izveštaj se dostavlja poslodavcu i uzbunjivaču, o kome se uzbunjivač može izjasniti. Radi otklanjanja uočenih nepravilnosti i posledica štetne radnje nastale u vezi sa unutrašnjim uzbunjivanjem mogu da se preduzmu odgovarajuće mere na osnovu sačinjenog izveštaja.

RADNO OBELEŽAVANJE VIDOVDANA

U Republici Srbiji se praznuje i obeležava radno Vidovdan - spomen na Kosovsku bitku 28. juna shodno odredbama Zakona o državnim i drugim praznicima u republici srbiji ("Sl. glasnik RS", br. 43/2001, 101/2007 i 92/2011). ■

Háló Vajdasági Fejlesztési Alapítvány - Szabadka
Vojvođanska Fondacija za razvoj “Halo” - Subotica
Development Foundation of Vojvodina Halo - Subotica

Age Mamužića 11, Subotica - Szabadka

Tel.: +381 24 557 015, Fax: +381 24 555 775

office@vfhalo.eu

Izdanje podržali:

BETHLEN GÁBOR
Alapkezelő Nonprofit Zrt.

Preduzetnički informatior

Broj Jun/1-2015

**Bitne informacije za
preduzetnike, d.o.o. i
poljoprivredne
proizvođače**

CIP - Katalogizacija u publikaciji

Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

334.72

PREDUZETNIČKI informatior = Vállalkozói tájékoztató /

glavni urednik Tivadar Bunford. - 2015, Jun/1-2015. - Subotica :

Vojvođanska Fondacija za razvoj “Halo”, 2014-. - 30 cm

Mesečno. - Tekst na srp. i mađ. jeziku

ISSN 2217-9623

COBISS.SR-ID 272563463

**Ovde možete
čitati komentare i
objašnjenja važnih zakon-
skih promena odnosno propisa
koja će olakšati vaše poslovanje!**